

Ο ρόλος του πατέρα στον τοκετό χθες και σήμερα

Μαρία Τσάκωνα, Μαία, MSc, ΙΚΑ.

Το γεγονός της σύλληψης, η εγκυμοσύνη, ο τοκετός και η μετάβαση στη μητρότητα και την πατρότητα, σηματοδοτούν ένα χρόνο ξεχωριστής σημασίας για τη γυναίκα και το σύντροφό της.

Για πολλούς γονείς η περίοδος της κυοφορίας φαίνεται να είναι από τις σημαντικότερες της ζωής τους. Ο τοκετός επηρεάζει όχι μόνο τη γυναίκα, που τον βιώνει άμεσα, αλλά και το σύντροφό της επίσης. Αν και παραδοσιακά η κοινωνία έχει δει στον πατέρα τον υποστηρικτή της μητέρας, η ενεργός συμμετοχή του σ' όλες τις φάσεις της εγκυμοσύνης και του τοκετού είναι σημαντική, όχι μόνο για την καλή συναισθηματική κατάσταση της μητέρας, αλλά και για τη δική του πληρότητα.

Η οικογένεια, ο αρχαιότερος ανθρωπίνος θεσμός, έχει διατηρηθεί διαμέσου των αιώνων, γιατί εξυπηρετεί ζωτικές ανθρώπινες ανάγκες και θα συνεχιστεί να υφίσταται με κάποια μορφή, όσο ο άνθρωπος θα υπάρχει επάνω στη γη.

Μέσα στην οικογένεια κάθε μέλος αναλαμβάνει ένα ρόλο και συμπεριφέρεται με τον τρόπο που ο πολιτισμός του υπαγορεύει. Ο τρόπος με τον οποίο τα μέλη της οικογένειας βλέπουν κάθε ρόλο, διαφέρει σημαντικά από πολιτισμό σε πολιτισμό. Οι ρόλοι αλλάζουν καθώς η κοινωνία αλλάζει, με κάθε γενιά να υιοθετεί τις αλλαγές της εκάστοτε εποχής.

Στη δυτική κοινωνία, ο ιδανικός πατέρας του 19ου αιώνα περιγραφόταν τυπικά ως αυτοδημιούργητος, δυνατός,

αποφασιστικός, θαρραλέος, σκληρά εργαζόμενος για τον επιούσιο. Η κοινωνία ήταν έτσι δομημένη που ο πατέρας εργαζόταν στο σπίτι ή κοντά σ' αυτό ως τεχνίτης, αγρότης, κτηνοτρόφος και είχε συχνά μεγάλη επίδραση στη διαμόρφωση της ζωής της μητέρας και των παιδιών. Παρόλο που η πραγματική φυσική φροντίδα των παιδιών ήταν έργο της μητέρας, ο πατέρας είχε και αυτός ένα γενικό ρόλο στη διαδικασία της προετοιμασίας του τοκετού (π.χ. έφερνε ξύλα για τη φωτιά, ζέσταινε το νερό κλπ.).

Στη διάρκεια του 20ού αιώνα, η βιομηχανοποίηση και η αστικοποίηση σε συνδυασμό με τους δύο παγκόσμιους πολέμους επέφεραν γρήγορες αλλαγές στην κοινωνία. Η κοινωνία έγινε πιο σύνθετη στη δομή της και ο ρόλος των κοινωνικών θεσμών στη ζωή των ανθρώπων έγινε πολύ σημαντικός.

Ο τόπος του τοκετού άρχισε να μετακινείται προς το νοσοκομείο αφήνοντας τον πατέρα στην αίθουσα αναμονής, με συνέπεια ο τοκετός να γίνεται κάτι το απόμακρο. Το αποτέλεσμα αυτής της απομάκρυνσης των ανδρών δημιούργησε τη λανθασμένη αντίληψη ότι οι άνδρες δεν είναι χρήσιμοι στον τοκετό. Πρόσφατα, λόγω των αλλαγών στα κοινωνικά πιστεύω για τους ρόλους των δύο φύλων και της υπευθυνότητας των γονέων, δίνεται μεγάλη σημασία στον πατέρα, που προηγουμένως είχε εξαιρεθεί από όλη τη διαδικασία της γέννησης.

Πριν το 1960 υπήρχαν ισχυρές αντιρ-

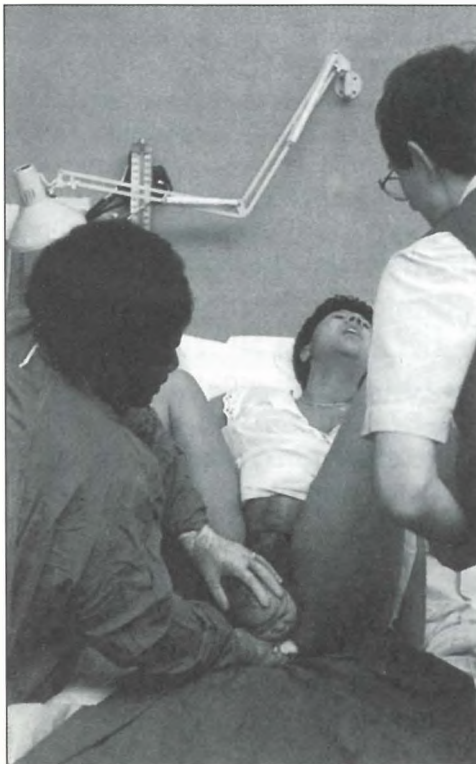
ρήσεις για την παρουσία του πατέρα στη διάρκεια του τοκετού, με την αιτιολογία της αποφυγής των λοιμώξεων, με το ότι ήταν μια σαδιστική διαστροφή για τον άνδρα να παρακολουθεί γέννα, με το ότι θα μπορούσε το γεγονός να αναστείλει τις μελλοντικές σχέσεις του ζεύγους ή, τέλος, ότι ο πατέρας θα μπορούσε να ζαλιστεί ή να λιποθυμήσει.

Αν και η παρουσία του πατέρα στην αίθουσα του τοκετού περιγράφηκε από τον Lewis, το 1896, ως ένα γεγονός που καθιερώθηκε από την προσδοκία διαφόρων ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων των μητέρων και των μαιών που περιμένουν και θέλουν οι άνδρες να είναι παρόντες και να παρακολουθήσουν τη γέννηση των παιδιών τους, οι μελέτες που

έγιναν για τις συνέπειες αυτής της παρουσίας σε παραμέτρους, όπως το δέσιμο του πατέρα με το νεογέννητο και η εμπειρία του τοκετού για τη μητέρα, έδειξαν μια αύξηση στην καλή συναισθηματική κατάσταση της μητέρας και γρηγορότερο δέσιμο μεταξύ πατέρα-βρέφους.

Στην ελληνική πραγματικότητα, η πλειονότητα των πατέρων παραμένουν ακόμα στην αίθουσα αναμονής των μαιευτηρίων, χωρίς να συμμετέχουν στη διαδικασία του τοκετού και να παρακολουθούν τη γέννηση των παιδιών τους. Τελευταία, άρχισε η μελέτη των συναισθηματικών αντιδράσεων του Έλληνα πατέρα. Η κ. Δραγώνα (1992), σε μια διαπολιτισμική μελέτη Αγγλίας-Ελλάδας βρήκε ότι οι Έλληνες γονείς περνούν χωριστά τη μετάβαση στη μητρότητα και την πατρότητα. Σε σχέση με τους Άγγλους, οι Έλληνες πατέρες βρέθηκαν φυσικά και συναισθηματικά πιο μακριά από τις γυναίκες τους στη διάρκεια της εμπειρίας της εγκυμοσύνης και του τοκετού.

Η μαία είναι το πρόσωπο που πρώτο έρχεται σε επαφή με τη νέα οικογένεια και θα πρέπει να γνωρίζει ότι υπάρχει μια ποικιλία από ρόλους, που μπορούν οι άνδρες να υιοθετήσουν. Αυτοί οι ρόλοι είναι βασισμένοι πάνω στην προσωπικότητα του άνδρα και στις προσδοκίες του ζευγαριού για την εμπειρία και τη σχέση του. Πολλοί προτείνουν ότι αν ο πατέρας θέλει να είναι παρών στον τοκετό, θα πρέπει να γνωρίζει κάτι για το μηχανισμό και τη διαδικασία του και για το πώς μπορεί να λειτουργήσει η σύντροφός του. Αυτή η γνώση τον βοηθάει να έχει ενεργό συμμετοχή, από το να είναι ένας συμπαθητικός και ίσως ανήσυχος παρατηρητής.

Κλείνοντας, θα πρέπει να τονιστεί ότι οι μαίες είναι μια κοινωνική δύναμη, η οποία μπορεί να επηρεάσει την οικογενειακή πολιτική και την πατρότητα μ' ένα θετικό και υγιή τρόπο προς όφελος της οικογένειας.

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

1. **Bowen S., Miller B.:** Paternal Attachment Behaviour as Related to Presence at Delivery and Pre-Parenthood. Classes: a pilot study. *Nursing Research* **1980**, 29:307-311.
2. **Chapman L.L.:** Expectant Father's Roles During Labor and Birth. *JOGNN* **1991**, Vol. 21(2):114-120.
3. **English O.S.:** The psychological role of the father in the family. In *Marriage and family in the modern world* by Cavan R.S. ed 2nd ed Cromwell Co., N. York **1965**.
4. **Hanson S.M.H., Bozett F.W.:** The changing nature of fatherhood. The nurse and social policy. *Journal of Advanced Nursing* **1986**, 11:719-727.
5. **Hartman A.A., Nicolay R.:** Sexual deviant behavior in expectant father's. *Journal of Abnormal psychology* **1966**, 71(3):232-234.
6. **Kunst-Wilson W., Cronenwett L.:** Nursing care for the emerging family. Promoting paternal behavior. *Research in Nursing and Health* **1981**, 4:201-211.
7. **Lewis C.:** Father's impressions of pregnancy and childbirth. *British Psychological Society Bulletin* **1981**, 34:28-33.
8. **Lomas P.:** Ritualistic elements in the management of childbirth. *British Journal of Medical Psychology* **1966**, 39:207-213.
9. **Mead M., Heymam K.:** Family Macmillan Co., N. York **1965**.
10. **Norr K.L., Block C.R., Charles A., Meyring S., Meyers E.:** Explaining pain and enjoyment in childbirth. *Journal of Health and Social Behavior* **1977**, 18:260-275.
11. **Rapoport R., Rapoport R.N., Streilitz Z.:** *Fathers anothers and others.* Routledge and Kegan Paul, London **1978**.
12. **Richman J.:** Men's experience of pregnancy and childbirth. In *the father figure* by Mc Kee, O' Brien M. eds. Tavistock London **1982**.
13. **Robischon P., Scott D.:** Rote theory and its application in family nursing. *Nursing Outlook* **1969**, 17:52-57.
14. **Schroeder-Zewilling E.:** The pregnancy experience. In *Childbirth Education – Practice Research and Theory* by Nicols F.H., Smith Humenick S. eds. WD Saunders Co., Philadelphia, London **1988**.
15. **Thorpe J.K., Dragonas T., Golding J.:** The effects of psychosocial factors on the mother's emotional well-being during early parenthood: A cross - cultural study of Butain and Greece. *Journal of Reproductive and Infant Psychology* **1992**, Vol. 10:205-215.
16. **Webb B.:** *My apprenticeship.* Penguin Press, London **1981**.
17. **Williams M., Booth D.:** *Antenatal Education.* Churchill Livingstone **1980**.

